

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2333/2019
11.06.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божицара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., коју заступа пуномоћник Вера Ђоровић, адвокат из ..., против тужене ТП „СРБИЈА“ а.д. Крагујевац, коју заступа пуномоћник Зорка Борозан, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2768/18 од 09.01.2019. године, у седници већа одржаној дана 11.06.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2768/18 од 09.01.2019. године тако што се **ОДБИЈАЈУ**, као неосноване, жалбе тужиље и тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 919/17 од 21.03.2018. године у ставу другом и ставу трећем изреке.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2768/18 од 09.01.2019. године преиначена је пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 919/17 од 21.03.2018. године у ставовима 2. и 3. изреке, тако да је усвојен тужбени захтев тужиље АА из ... и обавезана тужена ТП „СРБИЈА“ а.д. Крагујевац да тужиљи исплати на име разлике од исплаћене до припадајуће отпремнине износ од 359.427,90 динара, са законском затезном каматом почев од 23.08.2013. године, као дана вештачења, до исплате и износ од 187.523,20 динара на име обрачунате камате и на име неисплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада за март и април 2010. године износ од 8.338,61 динара, са законском затезном каматом почев од 23.08.2013. године као дана вештачења до исплате и износ од 4.372,06 динара на име обрачунате камате, све у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде; обавезана је тужена да тужиљи накнади парничне трошкове у износу од 197.500,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате, у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену посебну ревизију је благовремено изјавила тужена, због погрешне примене материјалног права, у смислу члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужила је поднела одговор на ревизију.

С обзиром да је побијаном пресудом преиначена првостепена пресуда и одлучено о захтевима странака, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија дозвољена у смислу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11... 87/18), због чега нису испитивани услови за дозвољеност посебне ревизије.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку, па је оценио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у ревизији се не указује посебно на остале битне повреде одредаба парничног поступка због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању тужила је била запослена код тужене на неодређено време све до доношења решења тужене број ...-... од 09.04.2010. године, када је јој је отказан уговор о раду због престанка потребе за њеним радом. Ставом три решења од 14.04.2010. године утврђено је да ће тужили бити исплаћена отпремнина у износу од 165.823,48 динара, на основу Споразума број ...-... од 08.04.2010. године. У наведеном споразуму тужила је потврдила да јој је отпремнина исплаћена у складу са чланом 158. Закона о раду.

Појединачним колективним уговором тужене закљученим дана 03.09.2003. године, који је донет на неодређено време у складу са тада важећим Законом о раду („Службени гласник РС“, број 70/01), и то одредбом члана 42, прописано је право запослених на отпремнину у износу од 200 евра за сваку годину укупног стажа осигурања запослених, као и остала права предвиђена Законом и Општим колективним уговором. Одредбом члана 39. наведеног Појединачног колективног уговора туженог прописано је право запосленог на накнаду трошкова за исхрану у висини од 20% од просечне месечне зараде по запосленом у привреди Републике, према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике.

Тужена је закључењем Уговора о продаји капитала методом јавне аукције (куповина са отплатом на рате) број 1.1566/07-1508/02 закљученим дана 20.09.2007. године, ушла у поступак приватизације. Саставни део наведеног уговора чини Анекс 1, у коме је садржан социјални програм који ће се примењивати у субјекту након закључења уговора. Ставом првим Анекса купац се обавезао да у оквиру субјекта приватизације обезбеди поштовање свих права запослених утврђених Појединачним колективним уговором, као и другим општим актима субјекта, важећим у тренутку закључења овог уговора, све до промене истих, у складу са законом. Последња рата из уговора о приватизацији исплаћена је 30.11.2011. године, када је и завршен поступак приватизације.

Вештачењем од стране вештака економско-финансијске струке утврђена је висина потраживања тужиле по основу разлике између исплаћене отпремнине по члану 158. Закона о раду и обрачунате применом члана 72. Појединачног колективног уговора, као и висина потраживања на име неисплаћених трошкова исхране у току рада, који су обрачунати у складу са чланом 39. истог колективног уговора.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање првостепени суд је закључио да тужилци не припада право на исплату потраживања у складу са Појединачним колективним уговором туженог из 2003. године, јер је ступањем на снагу новог Закона о раду дана 23.03.2005. године ограничен период важења колективних уговора на 3 године, па је исти престао да важи 23.03.2008. године, што значи да у време када је тужилца стекла право на исплату отпремнине у априлу 2010. године, није постојао правни основ за исплату отпремнине у висини од 200 евра по години стажа, као ни право на месечну исхрану у току рада у висини од 20% просечне месечне зараде по запосленом у привреди РС према последњем објављеном податку Републичког органа надлежног за послове статистике (у смислу члана 72. и члана 39. Појединачног колективног уговора тужене од 03.09.2003. године).

Другостепени суд сматра да је у тренутку закључења Уговора о продаји капитала 20.09.2007. године Појединачни колективни уговор туженог од 03.09.2003. године био на снази, јер је закључен на неодређено време, у периоду важења Закона из 2001. године. Наведени закон је престао да важи 23.03.2005. године, а ступањем на снагу Закона о раду („Службени гласник РС“, број 24/05), чланом 263. тога закона, прописано је да се колективни уговор закључује искључиво на одређено време, и то за период од три године, а по истеку тог рока престаје да важи, ако се учесници колективног уговора другачије не споразумеју, најкасније 30 дана пре истека важења колективног уговора. Према одредби члана 284. став 1. Закона о раду, који је важност колективног уговора свео на три године, одредбе раније закљученог Колективног уговора остају на снази уколико нису у супротности са тим законом, све до закључења колективног уговора у складу са истим. Такав колективни уговор у конкретном случају није закључен, па у смислу наведених одредби материјалног права, важност раније закљученог колективног уговора престаје истеком три године од ступања на снагу Закона о раду из 2005. године. Међутим, како то време није истекло у време закључења Анекса 1 Уговора о купопродаји капитала методом јавне аукције (који је закључен 10.12.2007. године), то се у складу са ставом првим Анекса закљученог уговора, купац обавезао да у оквиру субјекта приватизације обезбеди поштовање свих права запослених утврђених Појединачним колективним уговором, па и Уговором из 2003. године који је у том тренутку важио. Анексом 1 Уговора о купопродаји тужена се обавезала, према ставу другостепеног суда, и на исплату отпремнине у износу од 200 евра за сваку годину укупног стажа осигурања запосленима, утврђеним чланом 72. Појединачног колективног уговора, као и на трошкове исхране у току рада, у смислу члана 39. тог уговора, односно на извршење дефинисаних права и обима обавеза на дан закључења Уговора о купопродаји и Анекса. Зато се у конкретном случају и не ради о продужењу дејства колективног уговора, већ о извршењу уговорне обавезе коју је тужена дужна да испуни, односно да тужилци исплати разлику између отпремнине означене у висини од 200 Евра по години стажа осигурања и исплаћене отпремнине, као и разлике у висини исплаћених и припадајућих трошкова исхране у току рада, по наведеном уговору.

Овакво правно становиште другостепеног суда се не може прихватати.

Основано се у ревизији указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право доношењем побијане пресуде, сматрајући да рок од три године након ступања на снагу новог Закона о раду из 2005. године није истекао на дан 20.09.2007. године, када је закључен Уговор о продаји капитала методом јавне аукције са Анексом 1, којом се тужени обавезао да обезбеди поштовање свих права запосленог утврђених Појединачним колективним уговором, као и другим општим актима субјекта приватизације важећим у тренутку закључења овог уговора, све до промене истих у складу са законом, тужилца има право на исплату тражене разлике у висини отпремнине и трошкова исхране у току рада.

Правилно је првостепени суд закључио да у време када је тужилци престао радни однос није могао да се примењује Појединачни колективни уговор тужене од 03.09.2003. године, јер је истекло време од 3 године од доношења Закона о раду из 2005. године, када су одредбе наведеног Појединачног колективног уговора постале супротне одредби члана 263. став 1. Закона о раду, којим је ограничено време важења колективног уговора на период од најдуже три године. При томе, чињеница да закључен Анекс 1 Уговора о продаји капитала методом јавне аукције у време док је још важио Појединачни колективни уговор тужене од 03.09.2003. године и којим се купац обавезао да у оквиру субјекта приватизације обезбеди поштовање свих права запослених утврђених Појединачним колективним уговором важећим у тренутку закључења овог уговора, не значи да је купац био дужан да примењује наведени Појединачни колективни уговор и након његовог престанка. На то упућују управо одредбе Анекса 1 којим се обавеза поштовања наведених права запослених обезбеђује све до промене Појединачног колективног уговора, а неспорно је да је Појединачни колективни уговор од 03.09.2003. године престао да важи 23.03.2008. године, три године након што је ступио на снагу Закон о раду из 2005. године.

Како тужилца није спорила да јој отпремнина и трошкови исхране у току рада нису исплаћени у складу са Законом о раду и Правилником тужене од 11.01.2010. године, који је важио у време престанка радног односа, те да у то време није важио Појединачни колективни уговор тужене од 03.09.2003. године, тужилца нема право на разлику између исплаћене отпремнине и висине отпремнине која је била прописана тим Појединачним колективним уговором, као ни на разлику између исплаћених трошкова исхране у току рада и висине тих трошкова који су били прописани поменутих Појединачним колективним уговором.

С обзиром на успех странака у спору (тужилца је успела са тужбеним захтевом за накнаду трошкова за долазак и одлазак са рада, а тужена је у спору успела у делу тужбеног захтева који се односи на мање исплаћену отпремнину и трошкове за исхрану), правилна је одлука о трошковима парничног поступка.

Тужена је успела у ревизијском поступку, трошкове тог поступка је тражила, али их није определила у погледу висине тих трошкова, а навођење да трошкове ревизије тражи према АТ, је према оцени Врховног касационог суда паушално, с обзиром да је у смислу члана 163. став 2. ЗПП прописано да је странка дужна да у захтеву определи врсту и износ трошкова за које тражи накнаду. Зато је одлучено као у ставу другом изреке.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци пресуде на основу члана 416. став 1. и члана 165. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић